

Adviesraad **Wet maatschappelijke ondersteuning**

Ambtelijk secretariaat
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Aan: College van B&W van de gemeente Apeldoorn

T: 055 580 22 41
E: cliëntenraden@apeldoorn.nl
www.wmoraadapeldoorn.nl

CC: Adviesraad VWI

Datum: 27 september 2012
Uw brief d.d.:
Ons kenmerk: WMO 1209-01

Betreft: Advies m.b.t. de Zomernota 2012

Geacht college,

De Adviesraad Wmo, verder te noemen de adviesraad, heeft kennis genomen van de zomernota en de Kaderstelling Gemeentelijk Vastgoed. De adviesraad waardeert de opstelling van het college dat, hoewel het handelen van het college er op gericht moet zijn om de zogenoemde artikel 12 status te voorkomen, dit niet ten koste mag gaan van de zorg voor de meest kwetsbaren. De adviesraad heeft groot respect voor de opzet en alomvattendheid van de Zomernota 2012.

Algemeen

De adviesraad beschouwt de Kaderstelling Gemeentelijk Vastgoed van augustus 2012 en het daarop gebaseerde Collegevoorstel van 21 augustus 2012, als 'onderlegger' voor enkele uitwerkingen in de Zomernota.

Wij hebben kennis genomen van de vijf criteria die u hanteerde bij het bepalen van de 'financiële gezondmaking'. Met name het derde en vierde criterium 'Wij breken niet af wat wij niet meer op kunnen bouwen' en 'Wij blijven een sociale stad' heeft de adviesraad voorop gezet bij de beoordeling van het resultaat van uw inspanningen.

Deze invalshoeken hebben de adviesraad gebracht tot onderstaand advies.

Het 'Collegevoorstel betreffende de Nota Gemeentelijk Vastgoed'

- Er worden vijf kaders gepresenteerd, waarbij opvalt dat:
 - in het eerste kader, wat 'het ontmoeten' betreft, wel sprake is van faciliteren, maar daar geen duidelijke prestatie tegenover staat. De terminologie spreekt voor zich: indien nodig door inhoudelijke programma's en niet door het bezit van maatschappelijk vastgoed.
 - het tweede kader veel duidelijker is. Het betreft nu de 'economische vitaliteit' als gevolg van onomkeerbare maatregelen in de sfeer van onderwijs, cultuur en sport. Het lijkt er op dat 'ontmoeten', een belangrijk aspect van het sociale leven, op minder steun van de gemeente kan rekenen dan de economie. Tegelijkertijd is veel van het sociale beleid gebaseerd op actief en sociaal burgerschap, het creëren van een 'Civil Society'. Om het gewenste sociale verband in de Apeldoornse samenleving te versterken, zullen alle middelen om tot sociaal burgerschap te komen, ingezet moeten worden. Dat betekent ook het faciliteren in materiële zin van 'ontmoeten'.
- Beslispunt 5 stelt in Vervolgtraject 1 voor om middels workshops de partners (maatschappelijk middenveld) te mobiliseren en te betrekken bij het beschikbaar zijn en stellen van vastgoed. Het lijkt wenselijk in dit proces breed draagvlak te verwerven.
Advies: Betrek de adviesraad, in adviserende zin, bij de uitvoerende stappen.

De Nota 'Gemeentelijk Vastgoed, kaderstelling'

- Op pagina 9 staat breed uitgemeten: Burgers creëren hun eigen ontmoeting. Dat gaat niet of nauwelijks op voor kwetsbare burgers; mensen die eenzaam zijn (in sociale zin), zijn niet voor niets eenzaam. Dit wordt op pagina 10 ook wel erkend, maar daar blijken de burgers die aangewezen zijn op voorzieningen op maat, juist verwezen te worden naar de activiteiten van zorgpartijen. Deze laatste verwijzing staat haaks op de politieke en beleidsmatige ontwikkeling. De Kanteling én de decentralisaties vanuit de AWBZ, zetten een beweging in gang *van* de zorgaanbieders *naar* de maatschappelijke activiteiten. De eerste kaderstelling is dan ook te schraal: er mag een beweging worden verondersteld naar meer burgerkracht en sociaal gedrag, maar dat gaat niet vanzelf en zeker niet snel.
Advies: Blijf deze ontwikkeling faciliteren op het terrein waarop dat nodig is en sluit niet bij voorbaat één optie uit (het bieden van ontmoetingsmogelijkheden).
- Advies: Bovenstaande oproep is ook van toepassing op de kaderstelling 3. Versobering van beheer en exploitatie zijn haalbaar, maar gedoseerd en op maat.

De 'Kadernota Welzijn, vrijwilligerswerk en mantelzorg'

In deze Kadernota worden, voor zover bekend, structuren en werkwijzen gepresenteerd die beogen de 'Civil Society' te ontwikkelen en te versterken. Uit de Kadernota spreekt een grote ambitie om de informele zorg adequaat toe te rusten en de afstemming tussen professionals en vrijwilligers te ondersteunen. Een noodzakelijke ontwikkeling, gezien de te verwachten aantallen burgers vanuit de doelgroep GGZ en VG die straks een beroep op begeleiding gaan doen. Wij zullen t.z.t. reageren op de inhoud van de Kadernota.

In de Zomernota 2012 wordt echter al een voorschot genomen op de middelen die gewenst zijn om genoemde ontwikkeling te faciliteren. In onze reactie op de Zomernota (hierna) zullen wij hierover adviseren bij de behandeling van Programma 7, Zorg en Welzijn.

De Zomernota 2012

Programma 5 Jeugd en onderwijs, §5.1 Leerlingenvervoer

De algemene beleidslijn in onze gemeente is dat er van de eigen kracht en regie van de burgers wordt uitgegaan en dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Het hanteren van een kilometergrens van vijf kilometer voor het speciaal basisonderwijs voor de gehele groep leerlingen die het aangaat, zien wij als een maatregel die strijdig is met het in andere sociale sectoren ingezette maatwerk.

Advies: stel de maximumgrens van alle leerlingenvervoer op zes kilometer. Voor leerlingen die door hun persoonlijke situatie of door de gezinssituatie echt niet in staat zijn de zes kilometer naar school af te leggen, kan de grens verlaagd worden. De taak om de situatie te beoordelen kan bij het Wmo-loket gelegd worden. De medewerkers van het Wmo-loket moeten in staat geacht worden om via het gesprek helder te krijgen of er een noodzaak is tot vergoeding van de reiskosten. Dit kan een financiële tegemoetkoming betreffen, maar kan ook in natura verstrekt worden door passend vervoer aan te bieden.

Programma 6 Werk, inkomen en arbeidsmarkt, § 6.2 Minimabeleid

De verhoging van de OZB, de verevening van de kosten inzake kwijschelding afvalstoffenheffing en verhoging eigen bijdrage Wmo voorzieningen, hebben een cumulatief effect. Met name de inkomens net boven het minimuminkomen zouden hier de dupe van worden. Tot nu toe kwamen inkomens tot 110% van het minimuminkomen in aanmerking voor inkomensondersteuning. Nu gaan ze bijdragen aan de kosten van kwijschelding van de echte minima (100% en minder dan het minimuminkomen).

Ook de afbouw van de inkomensvoorziening voor chronisch zieken en gehandicapten past in de cumulatie van bedragen die voor (financieel) kwetsbare groepen van toepassing zijn.

Advies: Het is wenselijk in beeld te brengen wat de voorgestelde maatregelen in samenhang betekenen voor inkomens net boven het minimuminkomen. Let daarvoor op het beroep op Bijzondere Bijstand.

Programma 7 Zorg en Welzijn, § 7.2 Wmo voorzieningen

De gemeente heeft voor de voorziening Huishoudelijke Hulp (HH) gekozen voor bestuurlijk aanbesteden in plaats van Europees aanbesteden. De adviesraad ziet hierin een uitgelezen kans om gezamenlijk met de aanbieders te komen tot een nieuw product dat past in het nieuwe denken m.b.t. het Kantelingsproces, het integreren met de uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl en het vooruitlopen op een verbinding met de komende decentralisatie begeleiding. Binnen de beschikbare financiële ruimte moeten dan, na een goede afstemming, de te leveren uren in een nieuw in de lijn passend product geleverd kunnen worden. Uiteraard moeten mensen desgewenst kunnen blijven kiezen voor een PGB.

Advies: realiseer de bezuiniging door het nieuw beschikbare budget als transparant uitgangspunt te nemen voor de overlegcontacten met de te contracteren aanbieders.

Advies: laat maatwerk altijd leidend zijn en houd niet perse vast aan de door bezuinigingen gedreven percentages ten aanzien van de beoogde verschuiving van 90 en 10 % m.b.t. HV-1 en HV-2 (HH basis en HH plus). De onderbouwing van genoemde verschuiving is in de ogen van de adviesraad flinterdun.

De specifieke meerwaarde van HV-2, die zeker ook straks na de decentralisatie nog belangrijker kan zijn, moet niet onderschat worden. Ook is HV-2 regelmatig een adequate tussenoplossing als er nog geen (CIZ)- indicatie is afgegeven voor Thuisbegeleiding. Afbouw van het aandeel HV-2 op alleen financiële gronden, zou in zijn gevolgen duurder kunnen uitpakken.

In de nota wordt gesteld dat er op basis van een HH-basis indicatie ook Alpha-hulp wordt ingezet. Inzetten op de bemiddeling van goedkopere Alpha-hulp vinden wij niet passen in het nieuwe denken over het gewenste product.

Advies: laat maatwerk leidend zijn en heroverweeg de inzet van de Alpha-hulp, mede in het licht van toekomstige ontwikkelingen.

Eveneens wordt de inzet (indicatie) van HV-2 (=HH-plus) beperkt ten gunste van HH-basis. Daarmee is niet meer duidelijk, indien toch ook voor de Alpha-hulp wordt gekozen, wanneer Alpha-hulp, HH-basis en HH-plus wordt ingezet.

Advies: stel hiervoor duidelijke (indicatie)criteria op.

§ 7.3 Professionele ondersteuning Welzijn

Naast de lopende bezuinigingen op de budgetten van MD-Veluwe en WisselWerk, wordt een andere structurering voorgesteld van het professionele welzijnswerk. Ontschotten, oftewel integrale teams vormen is het devies. Hierover twee opmerkingen:

1. De gemeente verwoordt de samenstelling van een gemiddeld welzijnsteam per stadsdeel. Wij gaan er allereerst van uit dat hiermee ook de dorpen bedoeld worden. De sociale samenstelling en daarmee ook de sociale kwesties en problemen die daar spelen, verschillen per stadsdeel/wijk. Advies: Baseer de samenstelling van de teams op de behoefte die uit deze verschillen in stadsdelen/wijken voortkomt. Evalueer de ontwikkeling in de wijken en maak op grond daarvan de teams flexibel in samenstelling.
2. In de Zomernota is sprake van een belangrijke preventieve basis die door de welzijnsprofessionals wordt geleverd. Kritische noot in de nota zelf is dat verdere aantasting van die basis tot hogere kosten in het vervolgtraject leiden (§ 7.3). Toch wordt vervolgens een bezuiniging van 10% op de budgetten voorgesteld. Advies: Overweeg de formatie (= investering in sociaal kapitaal) in eerste instantie op sterkte te houden. Benoem daarbij zorgvuldig de taakstelling van de welzijnsteams per stadsdeel. Rekening houdend met de capaciteit in relatie tot de problematiek, kan hierdoor een reële verwachting worden geformuleerd. Mét een reële taakstelling/verwachting is ook een evaluatie mogelijk op gewenste resultaten. Op grond van bereikte resultaten kan de opbouw van de teams in kwalitatieve of kwantitatieve zin aangepast worden. Achtergrond van deze aantekening is dat WNS een mentaliteitsverandering vraagt van de burgers, een attitudeverandering van de professionals en een andere rol van de overheid. Een fundamenteel en complex implementatieproces, waarvoor men niet kan volstaan met het opstellen van een beleidsnota, laat staan met het formuleren van een bezuinigingsopdracht.

§ 7.4 Vrijwilligers en verenigingen

De gewenste versterking van de Burgerkracht en 'Civil Society' vraagt om een stevig maatschappelijk kader. Korten op de budgetten van clubs en verenigingen brengt risico's met zich mee inzake de vitaliteit van dergelijke verenigingen en hun gewenste functie. Ook hier geldt dat een goed toegerust bestand aan vrijwilligers het sociaal kapitaal doet toenemen.

Advies: volg de effecten nauwlettend en stuur ze bij als er ongewenste (negatieve) effecten optreden.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.H.J. Schreuder', written over two horizontal lines.

J.H.J. Schreuder
Voorzitter Adviesraad Wmo gemeente Apeldoorn